

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 7.6.2005
COM(2005) 107 galīgā redakcija

VALSTS ATBALSTA RĪCĪBAS PLĀNS

**Mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts: plāns valsts atbalsta reformai 2005. – 2009.
gadam
(Apspriežu dokuments)**

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2005) 795 }

Ievads	3
I Modernizēta valsts atbalsta politika Lisabonas izaugsmes un darba vietu attīstīšanas stratēģijas kontekstā	3
I.1 Valsts atbalsta politikas pamatojums: kādēļ ES vajadzīga valsts atbalsta politika?	3
I.2 Jauni izaicinājumi EK valsts atbalsta politikai.....	5
I.3 Kā stāties pretī jaunajiem izaicinājumiem?.....	5
II Koncentrēšanās uz galvenajām prioritātēm.....	8
II.1 Jauninājumu un pētniecības un attīstības mērķtiecīgs pielietojums zināšanu sabiedrības tālākai attīstībai	8
II.2 Labākas uzņēmējdarbības vides veidošana un uzņēmējdarbības stimulēšana.....	9
II.3 Ieguldījumi cilvēkkapitālā.....	9
II.4 Augstas kvalitātes vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumi	9
II.5 Labāka prioritāšu noteikšana ar vienkāršošanas un konsolidācijas palīdzību	10
II.6 Mērķorientēta reģionālā atbalsta politika.....	11
II.7 Ekoloģiski ilgtspējīgas nākotnes veicināšana	11
II.8 Modernu transporta, enerģētikas un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru izveide	12
III Valsts atbalsta prakses un procedūru modernizēšana	12
III.1 Labāka pārvaldība-kopīga atbildība ar dalībvalstīm	12
III.2 Mazāk birokrātijas un mērķtiecīgāka izpilde un uzraudzība.....	13
III.3 Procedūras noteikumu pielāgošana paplašinātās Eiropas Savienības vajadzībām	14
III.4 Vispusīga pārējo dokumentu pārskatīšana.....	15
III.5 Jaunās prakses noteikšana un novērtēšana nākotnē	16

1. IEVADS

1. Konkrētu problēmu risināšanai šobrīd vajadzīga **vispusīga valsts atbalsta politikas reforma**. Ir pienācis laiks radīt dinamiku pašā Komisijā un partnerībā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām pusēm, lai panāktu, ka valsts atbalsta noteikumi labāk veicina noturīgu izaugsmi, konkurētspēju, sociālo un reģionu kohēziju un vides aizsardzību.
2. Šis rīcības plāns ir **apspriežu dokuments**, kurā sniegts provizorisks plāns attiecībā uz valsts atbalsta reformu laika posmā no 2005. līdz 2009. gadam, kuru Komisija veiks, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm un ieinteresētajām pusēm.
3. Komisijas dienesti aicina līdz 2005. gada 15. septembrim iesniegt jebkādas komentārus par šo rīcības plānu. Turklāt, arī ieinteresētās puses tiks iesaistītas katra konkrētā priekšlikuma izstrādē.
4. Viedokļus ar atsauci *Valsts atbalsta reforma* lūdzam sūtīt Eiropas Komisijai uz e-pastu STATEAIDGREFFE@CEC.EU.INT vai pa pastu uz:

Konkurences ģenerāldirektorāts
State Aid Register
SPA 3, office 6/5
B-1049 Brussels
Belgium.

I. MODERNIZĒTA VALSTS ATBALSTA POLITIKA LISABONAS IZAUGSMES UN DARBA VIETU ATTĪSTĪŠANAS STRATĒGIJAS KONTEKSTĀ

I.1 VALSTS ATBALSTA POLITIKAS PAMATOJUMS: KĀDĒĻ ES VAJADZĪGA VALSTS ATBALSTA POLITIKA?

5. Jau kopš Romas līguma parakstīšanas 1957. gadā valsts atbalsta politika ir bijusi konkurences politikas neatņemama sastāvdaļa un Eiropas Komisijas uzdevums ir bijis novērst to, ka dalībvalstu piešķirtais valsts atbalsts pārmērīgi kropļo konkurenci.
6. **Konkurences politika** balstās uz domu, ka tirgus ekonomika ir labākā garantija dzīves apstākļu uzlabošanai Eiropas Savienībā tās pilsoņu labā, kas ir viens no ES Līguma pamatmērķiem. Pienācīgi darbojošies tirgi ir būtiski svarīgi, lai preces, ko patērētāji vēlas iegādāties, būtu pieejamas par zemām cenām. Turklāt konkurence ir vajadzīga, lai veicinātu Eiropas ekonomikas konkurētspēju, jo tā rada vidi, kurā tiek pienācīgi atalgoti efektīvi un novatoriski uzņēmumi.
7. Valsts atbalsta kontrole vajadzīga, lai **nodrošinātu līdzvērtīgus spēles noteikumus** visiem uzņēmumiem, kas darbojas Eiropas vienotajā tirgū, neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī tie dibināti. Ir pamats uztraukties par tādiem valsts atbalsta pasākumiem, ar kuriem atsevišķiem uzņēmumiem tiek dotas nepamatotas selektīvas priekšrocības, liedzot vai kavējot tirgus spēkiem atalgot konkurētspējīgākos uzņēmumus, kā rezultātā samazinās vispārējā Eiropas konkurētspēja. Tie var arī novest pie tirgus ietekmes koncentrēšanās atsevišķu uzņēmumu rokās, piemēram, ja uzņēmumiem, kuri nesaņem valsts atbalstu (piemēram, ārvalstu uzņēmumi), nākas samazināt savu

dalību tirgū, vai ja valsts atbalstu izmanto, lai radītu šķēršļus ienākšanai tirgū. Šādu konkurences kropļojumu rezultātā patērētājiem pieejamās preces var būt dārgākas, zemākas kvalitātes un mazāk novatoriskas.

8. Turklāt svarīgi apzināties, ka **valsts atbalsts nav bez maksas**. Tāpat arī valsts atbalsts nav brīnumlīdzeklis, ar ko var acumirkļī atrisināt visas problēmas. Gala rezultātā valsts atbalstu nākas finansēt nodokļu maksātājiem, un tas nozīmē alternatīvās izmaksas. Atbalsta sniegšana uzņēmumiem nozīmē to, ka tiek atņemts finansējums citām politikas jomām. Valsts līdzekļi ir ierobežoti un tie ir vajadzīgi daudziem svarīgiem mērķiem, piemēram, izglītībai, veselības aprūpei, valsts drošībai, sociālajai aizsardzībai un citiem. Tādēļ dalībvalstīm lēmumi jāpieņem pārskatāmi un darbībām jānosaka prioritātes.
9. Ar **EK Līguma 87.** pantu ir aizliegta jebkāda palīdzība, ko dalībvalstis piešķir vai jebkā sniedz no valsts līdzekļiem, un kas rada vai draud izraisīt konkurences traucējumus, ciktāl tāda palīdzība ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, dodot priekšroku atsevišķiem uzņēmumiem vai atsevišķu preču ražošanai. Līgumā Komisijai ir noteikts uzdevums pārraudzīt ierosinātos un esošos valsts atbalsta pasākumus, lai nodrošinātu, ka tie nekropļo konkurenci un tirdzniecību Kopienas iekšienē tādā mērā, ka tas ir pretēji kopīgajām interesēm. Tās pienākums ir nodrošināt, ka dalībvalstu vidū pastāv līdzvērtīgi spēles noteikumi, neatkarīgi no to atšķirīgajiem pieejamo līdzekļu apjomiem un dažādām tradīcijām attiecībā uz valsts iejaukšanos tirgū.
10. Līgumā skaidri pieļauti izņēmumi valsts atbalsta aizliegumam, ja piedāvātās atbalsta shēmas var radīt pozitīvu efektu visā Eiropas Savienībā. Valsts atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar Līgumu, ja tas atbilst skaidri definētiem **vispārējās nozīmes mērķiem** un nekropļo konkurenci un tirdzniecību Kopienas iekšienē tādā mērā, ka tas ir pretēji kopīgajām interesēm. Valsts atbalsta pasākumi dažkārt var kalpot par efektīviem instrumentiem vispārējās nozīmes mērķu sasniegšanai. Ar tiem var koriģēt tirgus nepilnības, tādējādi uzlabojot tirgu darbību un sekmējot Eiropas konkurētspēju. Neatkarīgi no tirgus nepilnību koriģēšanas, tie var arī sekmēt, piemēram, sociālo un reģionu kohēziju, ilgtspējīgu attīstību un kultūru daudzveidību.
11. Tomēr valsts atbalsts būtu jāizmanto tikai tad, ja tas kalpo par piemērotu instrumentu skaidri definēta mērķa sasniegšanai, ja tas rada vēlamus stimulus, ir samērīgs un iespējami mazā mērā kropļo konkurenci. Šā iemesla dēļ valsts atbalsta saderības novērtējums pamatā nozīmē izsvērt atbalsta negatīvo ietekmi uz konkurenci un tā pozitīvo ietekmi no kopīgo interešu viedokļa.
12. Lai gan horizontālie valsts atbalsta noteikumi principā aptver visas nozares, atsevišķās no tām ir ļoti specifiski noteikumi un tiek piemēroti īpaši noteikumi lauksaimniecības, zvejniecības, ogļrūpniecības un transporta nozaru noteikumu īpašo iezīmju dēļ. Kaut gan rīcības plānā izklāstītie principi būtu jāpiemēro visām nozarēm, tajā nav risināti šo noteikumu reformas jautājumi. Jāņem vērā arī EURATOM līguma mērķi un saistības Pasaules tirdzniecības organizācijas kontekstā.

I.2 JAUNI IZAICINĀJUMI EK VALSTS ATBALSTA POLITIKAI

13. Šobrīd valsts atbalsta politika saskaras ar jauniem izaicinājumiem, kuri prasa rīkoties. Kā to skaidri puda 2004. gada novembra Eiropadome, ir vajadzīgs jauns **impulss tā sauktajai Lisabonas stratēģijai**. Komisijas paziņojumā 2005. gada pavasara Eiropadomei „Sadarbība izaugsmes un darba vietu radīšanai – jauns posms Lisabonas stratēģijā” jau ir izklāstīta jaunā Lisabonas rīcības programma, kurā nozīmīgu vietu ieņem valsts atbalsta kontrole.
14. **Eiropadome** 2005. gada martā aicināja „dalībvalstis turpināt strādāt pie valsts atbalsta vispārējā līmeņa samazināšanas, vienlaikus ņemot vērā iespējamās tirgus nepilnības. Šai virzībai jānotiek kopā ar atbalsta pārdali par labu atbalstam konkrētiem horizontāliem mērķiem, piemēram, izpētei un jauninājumiem un cilvēkkapitāla izmantošanas optimizācijai. Reģionālā atbalsta reformai arī ir jāveicina augsts ieguldījumu līmenis un jāpanāk atšķirību samazināšana saskaņā ar Lisabonas mērķiem.”
15. Valsts atbalsta politika garantē konkurenci vienotajā tirgū un ir cieši saistīta ar daudziem vispārējas nozīmes mērķiem, piemēram, vispārējas nozīmes pakalpojumiem, reģionu un sociālo kohēziju, nodarbinātību, pētniecību un attīstību, vides aizsardzību un kultūru daudzveidības aizsargāšanu un veicināšanu. Valsts atbalsta politikai gan pašai par sevi, gan pastiprinot citas politikas, ir jādod ieguldījums, lai Eiropu padarītu pievilcīgāku investīcijām un darbam, veicinātu zinātnes atziņas un jauninājumus izaugsmes labā, kā arī radītu vairāk un labākas darba vietas.
16. **Paplašināšanās** 2004. gadā bija apjoma ziņā vēl nepieredzēta. Tas akcentē nepieciešamību pielāgot valsts atbalsta politiku un panākt labāku pārvaldību, lai paplašinātajā Eiropas Savienībā nodrošinātu efektīvu kontroli.
17. Turklāt, laika gaitā Komisijas pieņemto **dokumentu arvien pieaugošā sarežģītības pakāpe un daudzums** ir radījis vajadzību racionalizēt valsts atbalsta politiku, pievērst uzmanību viskropļojošākajiem atbalsta veidiem un padarīt valsts atbalsta kontroli paredzamāku un vienkāršāk piemērojamu, tādējādi samazinot juridisko nenoteiktību un administratīvo slogu gan Komisijai, gan dalībvalstīm. Tāpat jāpastiprina dalībvalstu apņemšanās veikt savu pienākumu, piemērojot valsts atbalsta noteikumus. Visbeidzot, ir **jāpalielina** valsts atbalsta **pārskatāmība** un sabiedrības informēšana par to, lai uzņēmumi, akadēmiskās aprindas, konkurences speciālisti, patērētāji un plašāka sabiedrība varētu iesaistīties un rīkoties nelikumīga atbalsta gadījumā, jo īpaši, vēršoties valsts tiesā.

I.3 KĀ STĀTIES PRETĪ JAUNAJIEM IZAICINĀJUMIEM?

18. Lai stātos pretī jaunajiem izaicinājumiem, esošie valsts atbalsta noteikumi fundamentāli jāgroza gan attiecībā uz saturu, gan procedūrām. Jebkurā efektīvā valsts atbalsta piešķiršanas un sadales ietekmes novērtējumā jāņem vērā tā reālais ieguldījums kopēji noteiktu un politiski vēlamu mērķu sasniegšanā. Mērķis ir nākt klajā ar vispusīgu un konsekventu reformu kopumu, balstoties uz šādiem aspektiem:

– mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts

- uzlabota ekonomiskā pieeja
 - efektīvākas procedūras, labāka piemērošana, lielāka paredzamība un pārskatāmība
 - kopīga Komisijas un dalībvalstu atbildība: Komisija nevar uzlabot valsts atbalsta noteikumus un praksi, ja nav efektīva atbalsta no dalībvalstīm un ja tās pilnībā neaņņemas pildīt savus pienākumus informēt par plānoto atbalstu un pienācīgi piemērot noteikumus.
19. Lai pildītu Līgumā Komisijai noteiktos uzdevumus, tiek izmantotas ekonomiskas un juridiskas analīzes, lai atsevišķos gadījumos noteiktu, vai pasākums uzskatāms par valsts atbalstu (piem., piemērojot tirgus investora principu vai izvērtējot konkrētu pasākumu pamatotību pēc to būtības, vai atkarībā no nodokļu sistēmas vispārējās struktūras), jo īpaši, lai konstatētu, vai valsts atbalstu var atzīt par saderīgu ar Līgumu. Novērtējot, vai atbalsta pasākums var tikt uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu, Komisija liek svaru kausos atbalsta pasākuma pozitīvo ietekmi (vispārējas nozīmes mērķa sasniegšana) un tā potenciāli negatīvo blakus iedarbību (tirdzniecības un konkurences kropļošana). Šajā sakarā, pirms tiek ieviests plānotais pasākums, dalībvalstu ziņā ir sniegt vajadzīgos pierādījumus.
20. Komisija turpinās atbalsta saderības novērtējumam izmantojamo kritēriju izstrādi, jo īpaši, veicot atsevišķu nozaru analīzi. Kopumā atbalsta pozitīvā ietekme atkarīga no tā: i) cik precīzi noteikts pieņemtais vispārējas nozīmes mērķis (vai tas būtu sociāla, reģionāla, ekonomiska vai kultūras rakstura), ii) vai valsts atbalsts ir piemērots instruments problēmas risināšanai salīdzinājumā ar citiem politikas instrumentiem un iii) vai atbalsts rada vajadzīgos stimulus un ir samērīgs. No otras puses, atbalsta radīto kropļojumu pakāpe kopumā atkarīga no: i) atbalsta saņēmēju izraudzīšanās procedūras un atbalsta nosacījumiem, ii) tirgus un atbalsta saņēmēja iezīmēm un iii) atbalsta apjoma un veida. Piemēram, būtu rūpīgi jāuzrauga pārstrukturēšanas atbalsts vai ieguldījumu atbalsts lieliem uzņēmumiem, lai nodrošinātu, ka tas nepārprotami ir ar mērķi sasniegt vispārējas nozīmes mērķi, jo šādu atbalsta pasākumu ietekme uz konkurenci un tirdzniecību parasti ir būtiska.
21. Lai vispiemērotākajā veidā dotu ieguldījumu atjauninātajā Lisabonas stratēģijā izaugsmes un darba vietu attīstīšanai, Komisija atbilstošos gadījumos pastiprinās tās **ekonomisko pieeju valsts atbalsta analīzei**. Ekonomiskā pieeja ir instruments, kas ļauj mērķtiecīgāk plānot noteiktu veidu valsts atbalstu, lai **sasniegtu atjaunotajā Lisabonas stratēģijā ietvertos mērķus**.
22. Uzlabotas ekonomiskās pieejas plašāka izmantošana ir veids, kā nodrošināt pienācīgu un pārskatāmāku ar valsts atbalsta pasākumiem saistīto konkurences un tirdzniecības kropļojumu novērtējumu. Šī pieeja var arī palīdzēt izziņāt cēloņus tam, kādēļ tirgus pats nenodrošina vēlamo vispārējās nozīmes mērķu sasniegšanu un, līdz ar to, izvērtēt valsts atbalsta pasākumu priekšrocības šo mērķu sasniegšanā.
23. Būtisks aspekts šajā sakarā ir **tirgus nepilnību analīze**, piemēram, analizējot ārējo ietekmi, nepilnīgu informāciju vai koordinācijas problēmas, kas var būt iemesli, **kādēļ tirgi nenodrošina vēlamo vispārējas nozīmes mērķu sasniegšanu**, jo īpaši, ja tie ir ekonomiska rakstura mērķi. Šādos gadījumos attiecīgās tirgus nepilnības noteikšana palīdzēs labāk izvērtēt, vai valsts atbalsts var būt attaisnojams un pieņemams, vai tas būtu vispiemērotākais risinājums un kā tas būtu jāīsteno, lai

sasniegtu iecerēto mērķi, nekropļojot konkurenci un tirdzniecību tādā mērā, ka tas ir pretēji kopīgajām interesēm.

Valsts atbalsts Lisabonas stratēģijas kontekstā

Konkurencei ir izšķiroša loma ekonomikas efektivitātē, lai iedzīvinātu Eiropas izaugsmes potenciālu visu Eiropas pilsoņu labā. Šajā kontekstā ar „efektivitāti” saprot pakāpi, kādā labklājība ir optimizēta konkrētā tirgū vai ekonomikas sistēmā kopumā. Līdz ar to „**tirgus nepilnība**” ir situācija, kurā tirgus nedod ekonomiski efektīvu rezultātu. Tirgus nepilnību cēloņi ir dažādi, bet īpaši jāpiemin:

- *-Ārējā ietekme*: ārējā ietekme rodas, ja subjekti pilnā apjomā neņem vērā savas darbības ietekmi uz pārējiem sabiedrības subjektiem. Var būt tā, ka tirgus dalībniekiem nenākas pilnībā uzņemties savas darbības sociālās izmaksas (negatīva ārējā ietekme) kā, piemēram, rūpnieciskas darbības radīta piesārņojuma gadījumā. Var arī būt, ka tirgus dalībniekiem nav iespējams pilnībā izmantot ieguvumus no savas darbības (pozitīva ārējā ietekme), piemēram, pētījumu un jauninājumu jomā.
- *-Sabiedriskie labumi*: sabiedriskās preces vai pakalpojumi, kas dod labumu sabiedrībai kopumā, taču tos parasti nepiedāvā tirgus, jo ir sarežģīti vai pat neiespējami izslēgt kādu no šo labumu izmantošanas (un tādējādi panākt, ka tie maksā par šiem labumiem). Piemērs tam var būt valsts aizsardzība un daži sabiedriskās apraides veidi.
- *-Nepilnīga informācija*: tā var novest pie darījumu izmaksām, starpniecības izmaksām, morāla kaitējuma vai apgrieztas izvēles, kas savukārt noved pie neefektīviem tirgus rezultātiem. Plaši pazīstams nepilnīgas informācijas piemērs ir rodams finanšu tirgū, kur jaunie uzņēmumi parasti sastopas ar problēmām, meklējot vajadzīgo finansējumu.
- *-Koordinācijas problēmas*: tirgi var arī nedarboties efektīvi, ja starp tirgus dalībniekiem ir koordinācijas problēmas. Koordinācijas problēmas var pastāvēt, piemēram, standartu noteikšanā, attiecībā uz transporta infrastruktūru vai jauninājumiem.
- *-Tirgus ietekme*: tas ir vēl viens iemesls tam, kādēļ tirgus var nedot efektīvu rezultātu, piemēram, monopola situācijā.

Ja tirgi nedarbojas efektīvi no ekonomikas viedokļa, dalībvalstis vai Eiropas Savienība var paredzēt iejaukšanos, lai korigētu tirgus nepilnības. Atsevišķas iepriekš minētās situācijas var risināt ar regulējošiem vai citiem līdzekļiem. Taču zināmos gadījumos dalībvalstis var paredzēt izmantot valsts atbalstu. Tādēļ vērā ņemams pamatojums valsts atbalstam ir tirgus nepilnību esamība.

Tomēr nepietiek ar to, ka valsts atbalsts vēršas pret kādu tirgus nepilnību. Pirms izlemšanas par labu valsts atbalstam, kas vispārīgā gadījumā ir tikai „otrs labākais” variants, lai panāktu optimālu resursu sadali, būtu jāpārbauda, vai šo tirgus nepilnību nevar novērst ar citiem, mazāk kropļojošiem pasākumiem. Valsts atbalstam ir jābūt piemērotākajam politikas instrumentam un tam ir jābūt izstrādātam tā, lai tas efektīvi novērstu tirgus nepilnību, radot stimulējošu efektu un piedāvājot samērīgu

risinājumu. Turklāt valsts atbalstam nevajadzētu kropļot konkurenci un tirdzniecību tādā mērā, ka tas ir pretēji kopīgajām interesēm.

Atjauninātās Lisabonas stratēģijas kontekstā Eiropadome ir aicinājusi dalībvalstis pievērst īpašu vērību tirgus nepilnībām. Bez tam, ir jācenšas sasniegt sociālo un ekonomisko kohēziju un ilgtspējīgu attīstību.

II. KONCENTRĒŠANĀS UZ GALVENAJĀM PRIORITĀTĒM

II.1 Jauninājumu un pētniecības un attīstības mērķtiecīgs pielietojums zināšanu sabiedrības tālākai attīstībai

24. Eiropas turpmākā ekonomikas attīstība ir atkarīga no tās spējas radīt un attīstīt uz pētniecības atziņām, augstas pievienotās vērtības un jauninājumiem balstītas nozares, kas spētu konkurēt ar labākajiem piemēriem pasaulē. Šī zināšanu un jauninājumu prioritāte ir nepārprotami atbalstīta paziņojumā pavasara Eiropadomei.
25. Šajā kontekstā Komisija 2005. gadā pieņems **Paziņojumu par valsts atbalstu un jauninājumiem**, kurā tiks analizēta nepieciešamība un iespējas pielāgot esošos noteikumus, lai radītu piemērotus apstākļus jauninājumu veicināšanai Eiropas Savienībā. Tas papildinās Konkurences un jauninājumu pamatprogrammu. Jauninājumi ir saistīti ar procesu, kas apvieno zināšanas un tehnoloģiju ar tirgus iespēju izmantošanu, lai uzlabotu vai radītu jaunus produktus, pakalpojumus un uzņēmējdarbības procesus salīdzinājumā ar tiem, kas jau ir pieejami kopējā tirgū, un kas saistās ar noteiktu riska pakāpi. Šo procesu var kavēt tirgus nepilnības (pārsvārā ārēja ietekme, sabiedriskie labumi un nepilnīga informācija, kas noved pie neefektīvas izplatīšanas, nepietiekama finansējuma un neatbilstībām darba tirgū). Valsts atbalsts ir attaisnojams, ja tas ir vajadzīgs, lai palielinātu stimulu meklēt jauninājumus un ja tas nenoved pie privāto iniciatīvu izstumšanas vai negodīgas konkurences.
26. Komisijas rokasgrāmatā par jauninājumiem atzīts, ka pašreiz jau pastāv vairākas iespējas piešķirt atbalstu, lai novērstu tirgus nepilnības, kas kavē jauninājumu ieviešanu, tomēr šos noteikumus varētu uzlabot. Tiks analizētas papildu iespējas ietvert pasākumus, kas var vispārējās interesēs veicināt jauninājumus. Īpaša vērība tiks pievērsta, piemēram, īpašajai mazo un vidējo uzņēmumu situācijai, starpnieku lomai (piem. uzņēmumu kopām, tehnoloģijas centriem) un augsti kvalificētiem pētniekiem, kas strādā pie jauninājumiem. Paziņojumā ierosinātie konkrētie grozījumi tiks izdarīti tad, kad būs pārskatīti attiecīgie noteikumi.
27. Turklāt Komisija grozīs Kopienas **pētniecības un attīstības pamatprogrammu**, ņemot vērā Lisabonas un Barselonas mērķus. Šis pārskatīšanas nolūks ir arī vairāk ņemt vērā Kopienas pētniecības un attīstības politikas prioritātes, piemēram, pārrobežu pētniecības sadarbības veicināšanu, valsts un privātā sektora pētniecības partnerības, pētniecības rezultātu izplatīšanu un nozīmīgus pētniecības projektus Eiropas vispārējās interesēs. Valsts atbalsts pētniecībai un attīstībai varētu dot iespēju dalībvalstīm novērst tirgus nepilnības un radīt vajadzīgos stimulus, lai ražotāji vairāk ieguldītu pētniecībā un attīstībā. Komisija pamatprogrammas pārskatīšanā balstīsies uz pieeju, kas labāk atspoguļo mijiedarbīgu rūpniecisko jauninājumu procesu, lai ņemtu vērā tirgus pastāvīgo atgriezenisko saikni.

28. Pamatprogrammā vajadzētu ņemt vērā arī pieaugošo valsts un privātā sektora partnerību lomu pētniecības un attīstības jomā. Konkrēti, būtu jāiekļauj atbilstoši noteikumi par sadarbību pētniecībā, ieskaitot šādos projektos iegūto intelektuālā īpašuma tiesību piederību, pieeju tām un to izmantošanu. Turklāt pārskatīšanas gaitā būs jāapsver nepieciešamība pieļaut atbalstu rezultātu izplatīšanai. Komisija arī apsvērs, vai vajadzētu paplašināt pamatprogrammas darbības jomu, lai ietvertu atbalsta veidus atsevišķu jauninājumu darbību veicināšanai, kas nav iekļautas jau esošajās pamatnostādnēs vai regulās, tādējādi izveidojot **Pētniecības, attīstības un jauninājumu pamatprogrammu**. Turklāt, ja, balstoties uz pieredzi, Komisija varēs noteikt skaidrus un vispārīgus saderības kritērijus, tā atbrīvos no pienākuma ziņot Komisijai par noteiktiem atbalsta pasākumiem.

II.2 Labākas uzņēmējdarbības vides veidošana un uzņēmējdarbības stimulēšana

29. Ir nekavējoties jārikojas, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, jo īpaši, samazinot kopējo administratīvo slogu, vienkāršojot tiesību aktus un uzlabojot to kvalitāti, atvieglojot jaunu uzņēmumu ātru izveidi un radot uzņēmējdarbībai labvēlīgāku vidi.
30. Lai sekmētu uzņēmumu ātru izveidi, Komisija pārskatīs **Paziņojumu par riska kapitālu**. Pārskatīšanas mērķis būs arī dot ieguldījumu uzņēmējdarbības kultūrā un turpmāk stimulēt riska kapitāla veida ieguldījumus, jo īpaši jaunizveidotiem uzņēmumiem un jauniem, novatoriskiem MVU, ja šis risinājums var pienācīgi palīdzēt novērst konstatētās tirgus nepilnības. Konkrēti, Komisija pievērsīsies nepieciešamībai vēl vairāk palielināt noteikumu elastīgumu, lai ņemtu vērā daudzveidību, jo īpaši attiecībā uz drošības zonas ieguldījumu kvotu, par kuru tiek uzskatīts, ka pastāv tā sauktā „pašu kapitāla nepietiekamība”.

II.3 Ieguldījumi cilvēkkapitālā

31. Svarīgi Kopienas mērķi ir sasniegt augstu nodarbinātības līmeni, ilgtspējīgu izaugsmi un ekonomisko un sociālo kohēziju. Eiropas Nodarbinātības stratēģijas (ENS), kas ir pārskatītās Lisabonas stratēģijas stūrakmens, mērķis ir augsts nodarbinātības līmenis, kā arī kvalificēts, apmācīts un pielāgoties spējīgs darbaspēks. Tādēļ vajadzīgi būtiski ieguldījumi cilvēkkapitālā. Šajā sakarā valsts atbalsts varētu būt attaisnojams, ja tas ir vajadzīgs, lai darba devējiem radītu vajadzīgos stimulus pieņemt darbā vairāk darbinieku, jo īpaši tādus, kuriem ir grūtības iekļūt un noturēties darba tirgū, un, ja tas ir vajadzīgs, lai darbiniekiem piedāvātu atbilstošu apmācību. Turklāt darbinieku un uzņēmumu pielāgošanās spējas stiprināšana un prasmju uzlabošana vispār, kā arī izglītības un apmācību kvalitātes uzlabošana ir svarīga, lai uzlabotu Eiropas Savienības spēju paredzēt, izraisīt un absorbēt arvien straujākās ekonomikas izmaiņas.
32. Abām grupveida atbrīvojumu regulām attiecībā uz atbalstu apmācībām un nodarbinātībai piemērošanas termiņš beidzas 2006. gada beigās. Saistībā ar vispārīgo regulu par grupveida atbrīvojumiem Komisija ir iecerējusi vienkāršot un konsolidēt šos grupveida atbrīvojumus, ņemot vērā iepriekš minētos principus.

II.4 Augstas kvalitātes vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumi

33. Efektīvu un augstas kvalitātes **vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumu (VENP)** nodrošināšana ir viens no Eiropas labklājības telpas pamatelementiem un ir

būtiski svarīgs, lai sekmētu sociālo un teritoriālo kohēziju, aptverot izglītības, apmācību un kultūras jomu, kā arī, lai realizētu efektīvu pilsonisko iesaistīšanos. Augstas kvalitātes VENP arī veicina Eiropas ekonomikas konkurētspēju. Dalībvalstīm ir liela rīcības brīvība attiecībā uz lēmumiem par to vai un kādā veidā finansēt vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumu nodrošināšanu. Tomēr, lai novērstu konkurences kropļošanu, piešķirtajām kompensācijām būtu jārada iespēja pildīt sabiedrisko pakalpojumu uzdevumus, neradot pārmērīgu kompensēšanu un pārmērīgu konkurences kropļošanu.

34. Baltajā grāmatā par vispārējas nozīmes pakalpojumiem ir teikts, ka Komisija pieņems tiesību aktus, lai noteiktu plašākas vadlīnijas par šo principu. Lai palielinātu juridisko noteiktību, Komisija pieņems lēmumu, pamatojoties uz 86. panta 3. punktu, un pamatnostādnes, kurās Komisija konkretizēs, pie kādiem nosacījumiem ar Līgumu ir saderīgas sabiedrisko pakalpojumu kompensācijas, kuras uzskatāmas par valsts atbalstu. Komisijas lēmums paredzēs atbrīvojumu no ziņošanas pienākuma mazu kompensāciju gadījumā. Īpaši nosacījumi būtu jāpiemēro arī slimnīcām un sociālo mājokļu uzņēmumiem. Visbeidzot, Komisija pielāgos pārskatāmības direktīvu, lai tiktu ņemta vērā Eiropas tiesu judikatūras attīstība.

II.5 Labāka prioritāšu noteikšana ar vienkāršošanas un konsolidācijas palīdzību

35. Lai veicinātu labāku pārvaldību un atvieglotu tāda atbalsta piešķiršanu, kas nepārprotami ir saskaņā ar Līgumu, Komisija sagatavos **vispārīgu regulu par grupveida atbrīvojumu**, lai attiecībā uz atsevišķām atbalsta kategorijām atbrīvotu no pienākuma ziņot Komisijai. Regula balstīsies uz principa, ka valsts atbalsta politikai jākoncentrējas uz konkurenci visvairāk kropļojošajiem atbalsta veidiem un ka tajā jānosaka skaidras „pozitīvās” un „negatīvās” prioritātes.
36. Padome ir devusi iespēju Komisijai ar pilnvarojošās regulas palīdzību atbrīvot pasākumus atsevišķās jomās, kurās Komisija var definēt vispārīgos saderības kritērijus, kam būtu jānodrošina vienāda interpretēšana dažādās dalībvalstīs. Komisijai ir pilnvaras noteiktos apstākļos atbrīvot no ziņošanas par atbalstu MVU, pētniecībai un attīstībai, videi, nodarbinātībai, apmācībām un reģionālajai attīstībai. Ar vispārīgo grupveida atbrīvojumu Komisija vēlas **vienkāršot un konsolidēt** esošos grupveida atbrīvojumus (apmācībām, MVU un nodarbinātībai) un aptvert **plašāku atbrīvojumu loku**, jo īpaši attiecībā uz atbalstu MVU un pētniecībai un attīstībai. Atbalsta kategorijas, kuras var skaidri definēt, var tikt iekļautas grupveida atbrīvojuma regulas darbības jomā, savukārt attiecībā uz atsevišķiem atbalsta veidiem, kuri iepriekš nevar tikt precīzi definēti, pamatnostādnes varētu būt elastīgāks instruments.
37. Komisija arī apsvērs iespēju iekļaut atsevišķas atbalsta kategorijas, piemēram, valsts atbalstu reģioniem un videi, kā arī MVU glābšanas atbalstu, vienlaikus risinot problēmas, kas rodas, summējot dažāda veida atbalstu. Komisija arī izvērtēs iespēju atbrīvot lielākus atbalsta apjomus nekā pašreiz, balstoties uz ekonomisko analīzi un pieredzi. Tomēr tas tiks darīts pie nosacījuma, ka dalībvalstis uzņemas lielāku atbildību par grupveida atbrīvojumos noteikto **noteikumu un kritēriju ievērošanu**.
38. Bez tam, tiks palielināta **de minimis atbalsta** robeža, līdz kurai dalībvalstis var piešķirt subsīdijas bez citām papildu prasībām, lai ņemtu vērā ekonomikas attīstību.

II.6 Mērķorientēta reģionālā atbalsta politika

39. Kā tas tika skaidri pausts tās paziņojumā pavasara Eiropadomei, Komisija pilnībā atbalsta ilgtspējīgu attīstību un Eiropas sociālā modeļa uzlabošanu un turpmāku attīstību. Šis atbalsts attiecināms arī uz valsts atbalsta politiku.
40. Šajā kontekstā kohēzija ir īpaši svarīga Lisabonas stratēģijas sastāvdaļa: Eiropas reģionu atšķirību samazināšana ir stabilitāti un milzīgu izaugsmes potenciālu ietekmējošs faktors. Iepriekšējās paplašināšanās ir pierādījušas, ka ir iespējami tādi risinājumi bagātākiem un nabadzīgākiem reģioniem, kuru rezultātā ieguvēji ir gan vieni, gan otri. Valsts atbalsta politika var sekmēt šādu pozitīvu rezultātu, novēršot postošu konkurenci par subsīdijām reģionu starpā un radot pareizos izaugsmes un darba vietu attīstības stimulus vismazāk attīstītajos reģionos un citur.
41. Ir jāatjaunina Komisijas reģionālā atbalsta politika, ņemot vērā notikumus, kas norisinājušies septiņu gadu laikā kopš 1998. gadā tika pieņemtas jaunākās pamatnostādnes, jo īpaši paplašināšanos. Komisija ir uzsākusi **Kopienas pamatnostādņu par reģionālo atbalstu (jeb RAP)** pārskatīšanu un plāno tajās iestrādāt **Lielu ieguldījumu projektu reģionālā atbalsta daudznozaru pamatprincipus**. Šajā pārskatīšanā tiks ņemts vērā Trešais kohēzijas ziņojums, kurā ierosināts turpmāk plānot kohēzijas politiku, balstoties uz trīs galvenajiem mērķiem: a) konverģenci; b) reģionu konkurētspēju un nodarbinātību; un c) Eiropas teritoriālo sadarbību. Šie mērķi ir arī pamats Komisijas priekšlikumiem par struktūrfondu noteikumiem.
42. Ņemot vērā nepieciešamību ieguldījumu atbalstu lieliem uzņēmumiem izmantot ierobežotā apjomā, lai saglabātu tā efektivitāti, veicinot kopējo ilgtermiņa konkurētspēju, pateicoties reģionālo atšķirību samazināšanai, šāda veida atbalstu varētu galvenokārt koncentrēt vismazāk attīstītajos reģionos.
43. Reģionālais atbalsts jāskata, ņemot vērā iespējas piešķirt atbalstu horizontāliem pasākumiem, kas paredzēti šajā ziņojumā, jo īpaši attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas tiešāk saistīti ar Lisabonas programmas īstenošanu. Būs jāizvērtē, vai – un kādā mērā – saglabājamās papildu iespējas reģioniem, kas noteiktas horizontālo pasākumu dokumentos.
44. Komisija arī izvērtēs, kāda līmeņa atbalsts ir pieļaujams citur nekā vismazāk attīstītajos reģionos, kādām jābūt atbalsta atšķirībām, kādām uzņēmumu kategorijām tas būtu jāsaņem un kādām jābūt atbalsta kategorijām. Tas viss dalībvalstīm sniegs pietiekami lielas manevrēšanas iespējas, lai izstrādātu valsts līmeņa politiku reģionu konkurētspējas un nodarbinātības veicināšanai un Eiropas teritoriālajai sadarbībai, vienlaikus ievērojot vispārīgo mērķi – panākt „mazāku un mērķtiecīgāku atbalstu”.

II.7 Ekoloģiski ilgtspējīgas nākotnes veicināšana

45. Vides aizsardzība jau pati par sevi ir būtiski svarīga. Tā var arī kalpot par konkurences priekšrocību Eiropai, ar resursu efektīvas izmantošanas un ieguldījumu palīdzību radot iespējas jauninājumiem, jauniem tirgiem un lielākai konkurētspējai.
46. **Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai** ir spēkā līdz 2007. gadam. Komisija 2005. gadā sāks pārdomāt veidu un līdzekļus, kā labāk risināt

problēmas un izmantot iespējas, kas saistītas ar ilgtspējīgu attīstību, kā tas izklāstīts Lisabonas stratēģijā un Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, jo īpaši cenšoties panākt vides izmaksu pilnīgu iekļaušanu. Konkrēti, Komisija centīsies veicināt ekojauninājumus un produktivitātes uzlabojumu ecoefektivitātes rezultātā saskaņā ar Rīcības plānu par vides tehnoloģijām (RPVT). Attiecībā uz atsevišķiem pasākumiem vispārīgo grupveida atbrīvojumu ietvaros varētu tikt piemērots atbrīvojums no pienākuma ziņot par atbalstu.

II.7 Modernu transporta, enerģētikas un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru izveide

47. Lisabonas rīcības plānā uzsvērts, ka modernas transporta, enerģētikas un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūras visā ES teritorijā ir priekšnoteikums, lai gūtu ieguvumu no atjauninātās Lisabonas stratēģijas. Tādēļ dalībvalstis ir aicinātas pildīt savas apņemšanās attiecībā uz ieguldījumiem transporta un enerģētikas tīklos. Dalībvalstis arvien vairāk izmanto valsts un privātā sektora partnerības, lai veidotu infrastruktūras. Tādēļ ir svarīgi, lai būtu skaidri valsts atbalsta noteikumi par valsts līdzekļu ieguldījuma novērtējumu valsts un privātā sektora partnerībās. Plašākā mērogā raugoties, kopš nesen atvērti iepriekš valsts kontrolētie tirgi, valsts struktūras arvien vairāk iesaistās vairākos tirgos. Līdz ar to var rasties juridiskas problēmas saistībā ar valsts atbalsta noteikumu piemērošanu. Komisija apsvērs nepieciešamību sagatavot vadlīnijas par šiem jautājumiem.

III. VALSTS ATBALSTA PRAKSES UN PROCEDŪRU MODERNIZĒŠANA

III.1 Labāka pārvaldība-kopīga atbildība ar dalībvalstīm

48. Pašreiz vērojami atsevišķi valsts atbalsta politikas **prakses un procedūru trūkumi**, kam piemērs ir ilgais lietu izskatīšanas laiks. Šīs kavēšanās iemesls daļēji ir daudzās obligātās prasības, kas noteiktas Padomes procedūras Regulā Nr. 659/1999 (piem. noteiktās valodas un publikācijas prasības) un, ja nekas netiks darīts, šis laiks var pat palielināties paplašināšanās dēļ. Ilgāks izskatīšanas laiks, protams, nav pieņemams, paturot prātā, ka būtu jāatrod līdzsvars starp procedūras ilgumu un efektīvas kontroles nodrošināšanu, vienlaikus ievērojot trešu pušu tiesības.
49. Kad vien tas iespējams, **atbilstīgi pašreizējiem procedūras noteikumiem** Komisija īstermiņā uzlabos tās iekšējo praksi un administrāciju, kā arī uzlabos efektivitāti, piemērošanu un uzraudzību. Tā kā panākumi būs atkarīgi arī no dalībvalstu prakses, arī tām būtu jācenšas uzlabot valsts atbalsta politikas efektivitāti, pārskatāmību un īstenošanu.
50. Komisija apsvērs iespēju sagatavot **labākās prakses pamatnostādnes** pēc apspriešanās ar dalībvalstīm un sabiedrību par to, kā varētu uzlabot procedūras, lai labāk administrētu valsts atbalsta kontroli. Konkrēti, ar tām mēģinās ieviest prognozējamākus termiņus; skaidrus procedūras starpposmus un veicināt labāku pārskatāmību, sniedzot vairāk informācijas internetā. Komisija arī samazinās kavēšanos, veicinot labākas kvalitātes ziņojumu sagatavošanu un atturot no nepilnīgu ziņojumu iesniegšanas, regulārāk izmantojot rīkojumu sniegt informāciju, kurā dalībvalstīm tiek prasīts noteiktā laika posmā iesniegt pilnīgu informāciju.

51. Lai gan Komisijai ir pilnvaras pieņemt detalizētus valsts atbalsta noteikumus, noteikumu un procedūru sekmīga īstenošana lielā mērā ir atkarīga no dalībvalstīm. Paplašināšanās kontekstā valsts atbalsta pasākumu novērtējumu jaunajās dalībvalstīs veica funkcionāli neatkarīgas uzraudzības iestādes. Tā bija vērtīga pieredze, kura būtu jāņem vērā, domājot par turpmāko Komisijas un visu dalībvalstu sadarbību. Šajā sakarā Komisija izvērtēs, vai **neatkarīgas iestādes** dalībvalstīs varētu palīdzēt Komisijai veikt tās uzdevumu attiecībā uz valsts atbalsta noteikumu piemērošanu (nelikumīga atbalsta atklāšana un pagaidu atgūšana, atgūšanas lēmumu izpilde).

III.2 Mazāk birokrātijas un mērķtiecīgāka izpilde un uzraudzība

52. Sagaidāms, ka labākās prakses pamatnostādnes, kā arī vispārīgais grupveida atbrīvojums un paaugstinātie *de minimis* griesti ļaus samazināt gan laika posmu līdz Komisijas lēmumu pieņemšanai, gan administratīvo slogu dalībvalstīm. Taču **dalībvalstīm būtu aktīvāk jāiesaistās**, lai nodrošinātu, ka atbrīvojuma nosacījumi ir pilnībā ievēroti un ka vajadzīgā informācija tiek glabāta saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, lai Komisijai dotu iespēju pārbaudīt atbalsta saderību, ja rodas šaubas vai ja iesniegta sūdzība
53. Lai valsts atbalsta kontrole būtu efektīva un uzticama, Komisijas lēmumi **jāizpilda pienācīgi**, jo īpaši attiecībā uz nelikumīga un nesaderīga valsts atbalsta atgūšanu. Nesena pieredze rāda, ka atgūšanas lēmumu izpilde dalībvalstīs nav apmierinoša, turklāt dažkārt nosacīti vai pozitīvi lēmumi dalībvalstīs netiek pareizi īstenoti. Tādēļ Komisija:
- Centīsies panākt ātrāku un efektīvāku atgūšanas lēmumu izpildi, kas nodrošinās vienlīdzīgu attieksmi pret visiem atbalsta saņēmējiem. Šajā nolūkā Komisija ciešāk uzraudzīs atgūšanas lēmumu izpildi dalībvalstīs. Atgūšana ir jāveic saskaņā ar valstu procedūrām. Taču, ja izrādīsies, ka atgūšana nav veikta ātri un efektīvi, Komisija aktīvāk izmantos procedūru par noteikumu neievērošanu saskaņā ar Līguma 88. panta 2. punktu, 226. un 228. pantu
 - Prasīs lielāku pārskatāmību attiecībā uz valsts atbalsta kontroles vispārīgajiem principiem un apsvērs iespēju izveidot valsts atbalsta iestāžu vai kontaktpunktu tīklu, lai atvieglinātu informācijas plūsmu un apmainīšanos ar labāko praksi
 - Visos līmeņos veicinās valsts atbalsta kontroles izskaidrošanu un izpratni par to, lai palīdzētu atbalstu piešķirošām iestādēm izstrādāt pasākumus, kas ir saderīgi ar Līguma noteikumiem.
54. Komisija pastiprinās valsts atbalsta lēmumos ietverto noteikumu **ievērošanas uzraudzību** dalībvalstīs, ieskaitot grupveida atbrīvojumu regulu noteikumu ievērošanu. Tā arī rosinās dalībvalstis veikt salīdzinošo novērtēšanu, lai pārbaudītu, vai valsts atbalsts nodrošina mērķu sasniegšanu un vai tas ir labākais valsts iejaukšanās veids konkrēta mērķa sasniegšanai. To varētu veikt partnerībā ar valstu revīzijas iestādēm.
55. Komisija arī veiks **izskaidrošanas** darbu, lai rosinātu ieinteresētās puses pārliecināties, ka valsts atbalsta noteikumi tiek pilnībā ievēroti. EK līguma 88. panta 3. punkts ir tieši piemērojams un tas valstu tiesnešiem dod pilnvaras apturēt un pagaidu kārtā atgūt nelikumīgi piešķirtu valsts atbalstu, pirms to apstiprinājusi

Komisija. Tādējādi tiesvedība valstu tiesās privāttiesību lietās varētu nodrošināt lielāku disciplīnu valsts atbalsta jomā. Tāpat varētu palielināt uzņēmumu revidentu, valsts tirgus regulējošo struktūru un valstu revīzijas iestāžu informētību. Šajā nolūkā Komisija ir uzsākusi pētījumu par diviem galvenajiem valsts atbalsta tiesību aktu piemērošanas aspektiem, proti, valstu tiesu lomu ieinteresēto pušu, jo īpaši nelikumīga atbalsta saņēmēju konkurentu, tiesību aizsardzībā, kā arī negatīvu lēmumu izpildi valsts līmenī, jo īpaši to, kuri uzliek pienākumu atgūt atbalstu.

56. Viena papildu joma, kurā **valstu tiesneši** varētu spēlēt lielāku lomu, būtu kontrolēt, vai pasākumi, par kuriem tiek uzskatīts, ka uz tiem attiecināms grupveida atbrīvojums vai ka tie ir zem *de minimis* robežas un par kuriem Komisija tādējādi nav informēta, patiešām atbilst nepieciešamajiem kritērijiem. Vajadzības gadījumā Komisija apsvērs iespēju pārskatīt Paziņojumu par valstu tiesu un Komisijas sadarbību valsts atbalsta jomā, jo īpaši izvērtējot, vai tā darbības jomā iekļaut citas valsts struktūras.

III.3 Procedūras noteikumu pielāgošana paplašinātās Eiropas Savienības vajadzībām

57. Komisija izskatīs visus iespējamus pasākumus, lai samazinātu administratīvās izmaksas un uzlabotu procedūras noteikumus, ar konkrētiem mērķiem samazināt izskatīšanas laiku lietām, kuru procedūru Komisija ir uzsākusi, dot stingru motivāciju pildīt pienākumu informēt Komisiju par atbalsta pasākumiem un panākt labāku efektivitāti, uzraudzību un piemērošanu. Šajā kontekstā Komisija ir iecerējusi 2007. gadā iesniegt apspriežu dokumentu, kas tiks apspriests ar dalībvalstīm un kā rezultātā varētu tikt izstrādāts **priekšlikums Padomes Regulas Nr. 659/1999 (procedūras regulas) grozījumiem.**

58. Iespējamie risinājumi, kas jāapsver, ir, piemēram:

- Lai **ietaupītu laiku un palielinātu pārskatāmību**, Komisija varētu vairāk izmantot internetu, tā varētu arī apņemties pabeigt izmeklēšanu īsākā laikā, ja vien dalībvalstis labi sadarbojas un pie noteikuma, ka procedūras varētu tikt uzsāktas aizdomu gadījumā un negatīvi lēmumi varētu tikt pieņemti, ja noteiktā termiņā nebūtu iesniegta visa attiecīgā informācija. Turklāt, varētu tikt pārskatītas administratīvās procedūras un valodu jautājumi, piemēram, tulkošanas prasības.
- Lai **nodrošinātu, ka par atbalsta pasākumiem tiek pienācīgi ziņots**, varētu tikt paplašināta atgūšanas rīkojuma darbības joma, ieviešot nepaziņotā atbalsta sistemātisku pagaidu atgūšanu, kā arī varētu tikt ieviests preventīvs mehānisms dalībvalstīm attiecībā uz pasākumiem, par kuriem nav ziņots. Piemēram, varētu tikt veiktas periodiskas dalībvalstu datu pārbaudes attiecībā uz informēšanu. Ja šķiet, ka dalībvalsts nav pienācīgi informējusi par tās piešķirto atbalstu, Komisija varētu attiecībā uz to uzsākt procedūru par noteikumu neievērošanu saskaņā ar Līguma 226. un 228. pantu, lai uzliktu sodu.
- Lai **panāktu lielāku efektivitāti**, piemērotāko pasākumu apspriešana un izstrāde varētu tikt precīzāk formalizēta. Komisija varētu arī uzlabot apspriešanos ar tirgus dalībniekiem un attiecīgās nozaru informācijas ievākšanu, izmantojot jaunus instrumentus, kas tai piešķirtu papildu izmeklēšanas pilnvaras. Valsts atbalsta padomdevējai komitejai varētu tikt paredzēta arī rakstveida procedūra.

59. Bez tam, Komisija izvērtēs nepieciešamību paplašināt **Padomes Regulas Nr. 994/98** darbības jomu, lai Komisiju **pilnvarotu** grupveidā atbrīvot papildu pasākumu veidus, piemēram, atbalstu kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. Šajā sakarā Komisija ir iecerējusi precizēt grupveida atbrīvojumu un pamatnostādņu lomu un pielietojumu, kā arī apsvērs iespēju paredzēt grupveida atbrīvojumiem ne tikai pozitīvu ietekmi, kā tas ir pašreiz, bet atsevišķos gadījumos-arī negatīvu ietekmi. Tas nozīmētu, ka atsevišķi kritēriji atbrīvojumam no pienākuma ziņot būtu arī atbalsta saderības kritēriji, kas ļautu valstu tiesām tieši piemērot grupveida atbrīvojumus ne tikai atzīstot saderību, bet arī atsevišķa atbalsta veida nesaderību.

III.4 Vispusīga pārējo dokumentu pārskatīšana

60. Komisija ir apsvērusi nepieciešamību pārskatīt ikvienu Komisijas dokumentu, kas attiecas uz valsts atbalstu. Reformu noslēdzošajā posmā Komisijas mērķis būs vajadzības gadījumā pārskatīt pārējos dokumentus, lai vieni un tie paši principi tiktu piemēroti konsekventi un pilnā mērā attiecībā uz visiem valsts atbalsta instrumentiem.
61. Tādējādi Komisija pārskatīs Paziņojumu par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu un metodiku atsauces un atgūšanas likmju aprēķināšanai. Pirms jaunās, 2004. gadā publicētās glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsta pamatnostādnes zaudē spēku 2009. gadā, Komisija sāks apdomāt nepieciešamību grozīt atsevišķus no esošajiem pamatnostādņu noteikumiem. Tā jo īpaši ņems vērā izmaiņas reģionālā atbalsta politikā, saikni ar dažādajām valstu maksātspējas procedūrām un sociālās aizsardzības noteikumus attiecībā uz pārstrukturējamo uzņēmumu darbiniekiem.
62. Plašsaziņas līdzekļiem, audiovizuālajiem pakalpojumiem, radošajām nozarēm un kultūras nozarei kopumā ir liels jauninājumu, konkurētspējas, izaugsmes un darba vietu radīšanas potenciāls. Tie arī ir būtiski svarīgi, lai saglabātu un popularizētu Eiropas Savienības kultūras un valodu bagātību un daudzveidību. Izvērtējot valsts atbalsta jautājumus šajās nozarēs, Komisija pilnībā ņem vērā attiecīgos Līguma noteikumus (jo īpaši 151. panta 4. punktu un 87. panta 3. punkta d) apakšpunktu) un Amsterdamas Līgumam pievienoto Protokolu par valsts apraides sistēmu dalībvalstīs, un atspoguļo īpašās sabiedrības intereses saistībā ar šīm darbībām. Šajā sakarā tā pārskatīs **Paziņojumu par valsts atbalsta piemērošanu valsts apraides sabiedrībām**. Ir parādījušās jaunas problēmas saistībā ar valsts apraides sabiedrību darbības jomu, jo īpaši, ņemot vērā jaunu digitālo tehnoloģiju un interneta pakalpojumu attīstību. Komisija arī apsvērs iespēju pārskatīt **Paziņojumu par atsevišķiem juridiskajiem aspektiem attiecībā uz kinematogrāfijas un citiem audiovizuālajiem darbiem (paziņojums par kinematogrāfiju)**. Bez tam, balstoties uz tās pieredzi šajā jomā, Komisija varētu lūgt Padomei paplašināt pilnvarojošās regulas darbības jomu, lai arī kinematogrāfijai varētu piemērot grupveida atbrīvojumu.
63. Turklāt Komisija sāks pamatīgāk pārdomāt, kādā veidā valsts atbalsts ir piešķirams uzņēmumiem. Daži atbalsta pasākumi ir pārskatāmāki par citiem, daži ir tiešāk orientēti uz precīziem mērķiem. Tas rada jautājumus par dažādu atbalsta veidu efektivitāti un kropļojošo iedarbību. Tādēļ Komisija nāks klajā ar **apspriežu dokumentu par atbalsta elementu dažādos atbalsta veidos**, lai apkopotu dalībvalstu un uzņēmumu viedokļus. Apspriešanās varētu atklāt, vai Komisijai būtu

sistemātiski jābūt stingrākai attiecībā uz vieniem atbalsta veidiem salīdzinājumā ar citiem.

64. Lai papildinātu šo vispārīgo izvērtējumu, Komisija pārskatīs tās **Paziņojumu par valsts atbalstu garantiju veidā**, lai iestrādātu tās pieredzi un novērtētu, vai jāgroza esošie noteikumi un kritēriji. Šajā pašā kontekstā Komisija apsvērs iespēju pārskatīt 1998. gadā publicēto **Paziņojumu par valsts atbalsta likumu piemērošanu pasākumiem attiecībā uz tiešiem nodokļiem uzņēmējdarbībai**, lai izvērtētu, vai to vajadzētu piemērot arī attiecībā uz netiešajiem nodokļiem.
65. Visbeidzot, Komisija lems, vai joprojām ir vajadzīgi **tiesību akti par valsts atbalstu kuģu būvniecībai** vai šī nozare regulējama vienkārši ar horizontāliem noteikumiem.
66. Pēc vienošanās par jaunu Padomes regulu par lauku attīstību, kas gaidāma 2005. gada jūnijā, Komisija pārskatīs esošos īpašos **valsts atbalsta pasākumus lauksaimniecības nozarē**. Priekšlikumu projekti tiks iesniegti savlaicīgi, lai tos varētu oficiāli pieņemt 2006. gadā un piemērošanu uzsākt no 2007. gada 1. janvāra.

III.5 Jaunās prakses noteikšana un novērtēšana nākotnē

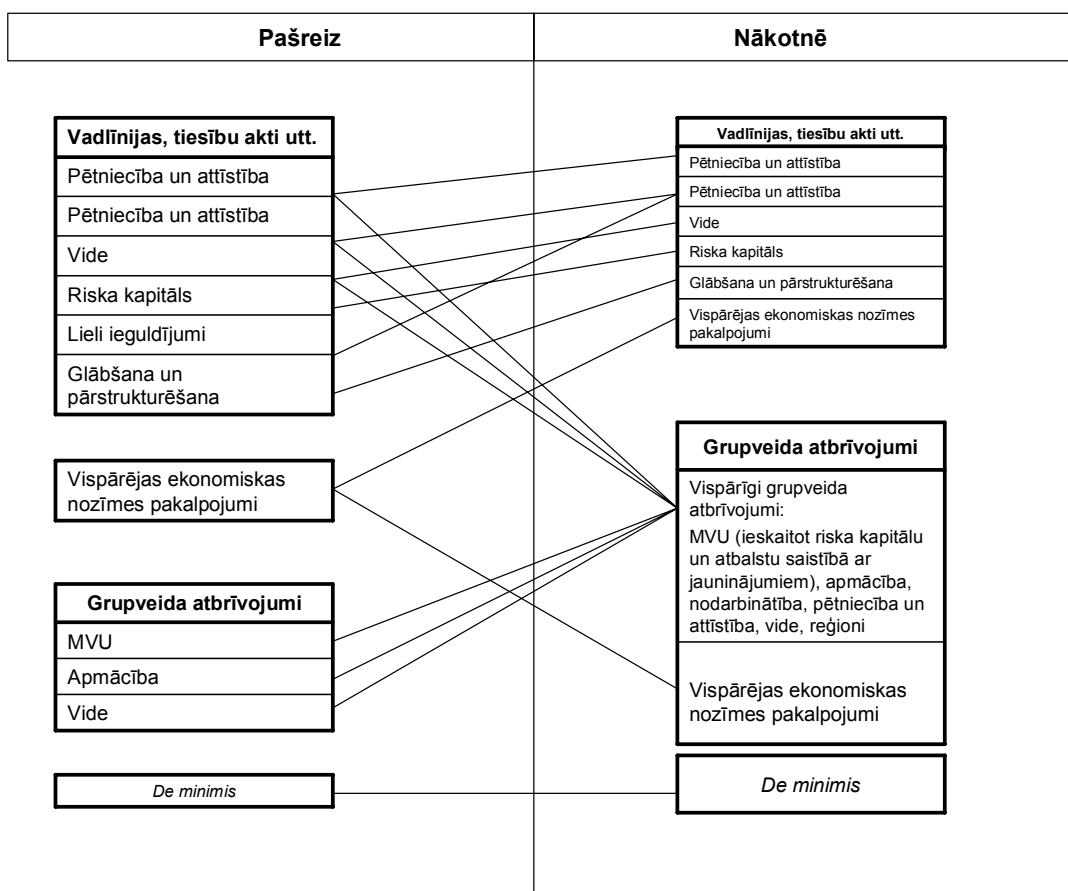
67. Pēc tam, kad Komisija būs pabeigusi vispusīgu valsts atbalsta politikas pārskatīšanu, tā veiks novērtējumu, lai pārlicinātos, ka jaunie valsts atbalsta politikas noteikumi un prakse pienācīgi darbojas Eiropas pilsoņu labā. Vajadzības gadījumā tiks ierosināti jauni pasākumi.
68. Pārskats par plānu 2005. – 2009. gadam ar provizorisku dalījumu trīs posmos ir sniegts 1. diagrammā.

1. diagramma: Plāns 2005. – 2009. gadam (provizorisks)

Izmaiņas	2005/2006	2007/2008	2009
Saturs	<p>Valsts atbalsta reformas plāns 2005.-2009. gadam</p> <p>Reģionālā atbalsta vadlīnijas</p> <p>Vispārīgais grupveida atbrīvojums (MVU, nodarbinātība, apmācības, pētniecība un attīstība, <i>de minimis</i>, reģioni, vide)</p> <p>Paziņojums par procentu likmēm</p> <p>Pamatnostādnes par pētniecību, attīstību un jauninājumiem</p> <p>Paziņojums par īstermiņa kredīta apdrošināšanu</p> <p>Paziņojums par riska kapitālu</p> <p>Lēmums un pamatnostādnes par vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumu un pārskatāmības direktīvu</p> <p>Pamatnostādnes par vidi</p> <p>Tiesību akti par valsts atbalstu kuģu būvniecībai</p>	<p>Glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsta pamatnostādnes</p> <p>Paziņojums par valsts atbalstu garantiju veidā</p> <p>Paziņojums par tiešajiem nodokļiem uzņēmējdarbībai</p> <p>Paziņojums par valsts atbalstu valsts apraides sabiedrībām</p> <p>Iespējami papildus grupveida atbrīvojumi</p>	<p>Reformas novērtējums un esošo valsts atbalsta noteikumu pārskatīšana</p>
Apspriežu dokumenti	<p>Paziņojums par jauninājumiem</p>	<p>Apspriežu dokuments par iespējamiem grozījumiem Padomes Regulā Nr. 659/99</p> <p>Apspriežu dokuments par dažādiem atbalsta veidiem</p>	
Procedūra	<p>Iekšējās labākās prakses pamatnostādnes</p> <p>Valsts atbalsta aizstāvības veicināšana Lielāka lēmumu un atgūšanas uzraudzība</p> <p>Iespējams Padomes Regulas Nr. 994/98 (pilnvarojošās regulas) grozījumu priekšlikums</p>	<p>Iespējams Padomes Regulas Nr. 659/99 (procedūras regulas) grozījumu priekšlikums</p> <p>Paziņojums par valstu tiesu un Komisijas sadarbību valsts atbalsta jomā</p>	

69. Pārskats par galvenajām sagaidāmajām izmaiņām valsts atbalsta noteikumu struktūrā sniegts 2. diagrammā.

2. diagramma: GALVENĀS SAGAIĀMĀS IZMAINĀS STRUKTŪRĀ

* * *